

POLITIKE
EUROPSKE
UNIJE

Jedinstveno tržište
koje dobro
funkcionira
pridonosi
gospodarskom
blagostanju,
stabilnosti i rastu

Bankarstvo i financije

Mjerama u financijskom sektoru na razini EU-u osigurava se otpornost sektora financijskih usluga koji građanima i poduzećima omogućuje štednju, osiguranje od rizika i ulaganje u našu zajedničku budućnost.

POLITIKE EUROPSKE UNIJE

Ova publikacija dio je serije kojom se objašnjava što EU poduzima u različitim područjima politika, zašto je uključen u ta područja i koji su rezultati.

Publikacije možete pronaći na internetskim
http://europa.eu/pol/index_en.htm
<http://europa.eu/!bY34KD>

Kako funkcionira Europska unija
Europa u 12 lekcija
Europa 2020.: Europska strategija rasta
Osnivači EU-a

Bankarstvo i financije ✕

Borba EU-a protiv prijevara i korupcije
Carine
Digitalna agenda za Europu
Ekonomska i monetarna unija i euro
Energija
Granice i sigurnost
Humanitarna pomoć i civilna zaštita
Istraživanje i inovacije
Javno zdravstvo
Klimatska akcija
Kultura i audiovizualna djelatnost
Međunarodna suradnja i razvoj
Migracije i azil
Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport
Okoliš
Oporezivanje
Poduzetništvo
Poljoprivreda
Pomorstvo i ribarstvo
Potrošači
Pravosuđe, građanstvo, temeljna prava
Promet
Proračun
Proširenje
Razvoj i suradnja
Regionalna politika
Sigurnost hrane
Trgovina
Tržišno natjecanje
Unutarne tržište
Vanjski poslovi i sigurnosna politika
Zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje

SADRŽAJ

Zašto nam je potrebno jedinstveno tržište financijskih usluga	3
Koja su glavna područja djelovanja EU-a	6
Budućnost	12
Saznajte više	12

Politike Europske unije: Bankarstvo i financije

Europska komisija
Glavna uprava za komunikaciju
Informiranje građana
1049 Brussels
BELGIJA

Rukopis ažuriran u studenome 2014.

Naslovnica i slika na stranici 2:
© ccvision.de

12 str. – 21 x 29,7 cm
ISBN 978-92-79-42835-7
doi:10.2775/18545

Luxembourg: Ured za publikacije
Europske unije, 2015.

© Europska unija, 2015.

Umnožavanje je dopušteno. Za svaku uporabu ili umnožavanje pojedinačnih fotografija dopuštenje treba zatražiti izravno od nositelja autorskih prava.

Zašto nam je potrebno jedinstveno tržište financijskih usluga

Financijske institucije i tržišta imaju važnu ulogu u svakoj razvijenoj ekonomiji. Kućanstvima i poduzećima daju zajmove. Omogućuju građanima da štede i ulažu u svoju budućnost te da usmjere svoju štednju za potporu ekonomiji. One pomažu korporacijama i kućanstvima da bolje upravljaju rizicima i osiguraju se od njih te olakšavaju plaćanja. Izvršavanjem tih ključnih funkcija, uspješan financijski sustav pridonosi ekonomskom blagostanju, stabilnosti i rastu. S druge strane, neuspjeh financijskog sustava može imati dalekosežne negativne posljedice na širu ekonomiju.

Financijska tržišta usko su povezana: nedavna je financijska kriza pokazala da ni jedna država EU-a ne može sama upravljati financijskim sektorom i nadzirati rizike za financijsku stabilnost. Nakon krize EU je započeo ambicioznu reformu financijskog regulatornog sustava u cilju obnove financijske stabilnosti, izgradnje čvrstog i otpornog financijskog sustava koji je u službi ekonomije i kojim se jača sposobnost EU-a za suočavanje s budućim financijskim i ekonomskim šokovima. EU je uspostavio „Jedinstveni pravilnik“, kao jedinstven regulatorni okvir za financijski sektor i njegovu ujednačenu primjenu diljem EU-a. U cilju provedbe ovog programa reforme, Komisija je

u posljednjih pet godina predložila više od 40 zakonodavnih prijedloga za ponovnu uspostavu povjerenja u tržište, financijske stabilnosti te cjelovitosti i učinkovitosti europskog financijskog sustava. Najosnovnija od tih reformi bilo je stvaranje „bankarske unije“ (vidjeti u nastavku).

Četiri slobode

Jedinstveno tržište temelji se na slobodnom kretanju ljudi, roba, usluga i kapitala koje se zajednički nazivaju „četiri slobode“ i sadržane su u Ugovoru o EU-u. Istim Ugovorom ovlašćuju se institucije EU-a da donose zakone koji su obvezujući za nacionalna nadležna tijela. Europska komisija ima važnu funkciju predlaganja zakonodavstva EU-a o financijskim uslugama i osiguravanja da pojedinci, poduzeća, nacionalna tijela i ostale institucije EU-a ispravno primjenjuju zakonodavstvo EU-a u cijelom EU-u. Zakonodavstvo EU-a predlaže Komisija, a donosi ga Europski parlament, koji neposredno biraju europski građani te Vijeće Ministara EU-a u kojem 28 država članica predstavljaju njihove nacionalne vlade. Parlament i Vijeće zajedno se nazivaju „suzakonodavci“.

Obnova povjerenja u financijski sustav jedna je od pokretačkih snaga bankarske unije EU-a i „Jedinstvenog pravilnika“.

EU je poduzeo mjere za reformu i jačanje svojeg sektora finansijskih usluga, s posebnim naglaskom na nadzor banaka i restrukturiranje banaka u problemima („Bankarska unija“).

Zakonodavstvom EU-a omogućuje se funkcioniranje integriranih, otvorenih, konkurentnih i učinkovitih europskih finansijskih tržišta i usluga koji nam svima donose brojne koristi. Za građane to znači da će gdje god se nalazili u EU-u imati na raspolaganju visokokvalitetne finansijske usluge, npr. otvaranje bankovnog računa, ulaganja koja donose najveću dobit ili kupnju nekretnine. Za poduzeća to može značiti mogućnost širenja preko granica ili privlačenje financiranja iz druge države EU-a.

Jedinstveno tržište za potrošače i poduzeća

Jedinstveno tržište finansijskih usluga dostupno je 500 milijuna potrošača i milijunima poduzeća u EU-u, koji imaju pravo kupovati finansijske usluge od bilo kojeg pružatelja usluga (pod istim uvjetima i ugovornim obvezama u cijeloj Uniji). To im omogućuje donošenje informiranijih odluka, te kao posljedicu ostvarenje veće dobiti od ulaganja i postizanje većeg učinka na jačanje jedinstvenog tržišta i na poticanje tržišnog natjecanja, inovacija i rasta.

Regulatorna reforma finansijskih usluga u EU-u

U posljednjih pet godina EU je provodio ambiciozni program regulatorne reforme u cilju usklađivanja s normama koje su dogovorili međunarodni partneri u skupini G-20. Budući da je nedavna finansijska kriza napredovala i nastali su posebni rizici koji su ugrožavali finansijsku stabilnost u europodručju i u EU-u u cjelini, bila je potrebna dublja integracija radi stvaranja

stabilnijeg temelja za bankarski sektor i obnove povjerenja u euro. To je dovelo do uspostave današnje bankarske unije.

Cilj cjelokupnog finansijskog zakonodavstva EU-a jest obnoviti finansijsku stabilnost i oblikovati finansijski sustav koji je u službi gospodarstva EU-a i pridonosi vraćanju EU-a na put održivog rasta. U cilju ispunjenja tog cilja, Komisija je u razdoblju kraćem od pet godina predložila više od 40 zakona kojima je nastojala osigurati da banke mogu držati više kapitala i bolji kapital, poboljšati svoje upravljanje rizikom i ograničiti pretjerivanja iz prošlosti. Reformom je unaprijeđen način funkcioniranja finansijskih tržišta te su infrastrukture za pružanje finansijskih usluga, kao što su središnji depozitari vrijednosnih papira, postale stabilnije i otpornije na krize. EU je uveo zajednička pravila kojima se osigurava da u slučaju propasti banke prvo odgovaraju dioničari i vjerovnici, a ne porezni obveznici u EU-u.

EU je osnovao i tri nova europska nadležna tijela za nadzor finansijskih aktivnosti: Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA), Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) i Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA). Međutim ta europska nadzorna tijela ne zamjenjuju odgovarajuća nacionalna nadležna tijela. Cilj nije prenijeti nadzor nad finansijskim institucijama na tijela EU-a. Cilj je stvoriti mrežu nadležnih tijela u kojoj su nacionalna nadležna tijela odgovorna za svakodnevni nadzor, a europska nadležna tijela – koja surađuju s nacionalnim nadležnim tijelima i iskorištavaju njihovo iskustvo – odgovorna su za koordinaciju, nadzor i, ako je potrebno, arbitražu između nacionalnih nadležnih tijela. Ovom se mrežom nadležnih

tijela pridonosi usklađivanju tehničkih pravila koja se primjenjuju na financijske institucije u skladu s Jedinstvenim pravilnikom.

EU je osnovao i Europski odbor za sistemske rizike (ESRB) za praćenje prijetnji stabilnosti financijskog sustava. On izdaje rana upozorenja na rizike koji nastaju u cijelom sustavu te preporuke o načinima suzbijanja tih rizika.

Ta nova tijela osiguravaju ravnopravnost svih uključenih država EU-a. Ona omogućuju financijskim nadzornicima uporabu istih nadzornih standarda u cijelom EU-u. Reformama se osigurava veća učinkovitost financijskih tržišta u interesu potrošača, malih i srednjih poduzeća i ekonomije u cjelini.

Europski parlament i Vijeće ministara EU-a u rekordnom su vremenu donijeli većinu prijedloga Komisije o financijskoj reformi, a mnogi od njih već su stupili na snagu. Time se pomoglo EU-u da ostvari sljedeće:

- **poveća** financijsku stabilnost i otpornost financijskog sustava u cilju smanjenja vjerojatnosti budućih financijskih kriza u EU-u i njihovih učinaka;
- **obnovi i produbi** jedinstveno tržište EU-a u području financijskih usluga, u korist svih građana i poduzeća;
- **osigura** cjelovitost tržišta i povjerenje u financijski sustav EU-a zaštitom potrošača i ulagača, borbom protiv zlouporabe tržišta i jačanjem otkrivanja i transparentnosti;

- **poboljša** učinkovitost financijskog sustava EU-a osiguravajući da se transakcijski troškovi svedu na minimum i da se naplaćuju ispravne cijene na financijske usluge u cilju smanjenja mogućih rizika.

Reformom su već ostvareni opipljivi rezultati. Na temelju simulacija koje je provela Komisija, procjenjuje se da će se reformama u bankarskom sektoru godišnje ostvariti ekonomske koristi od oko 0,6–1,1 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) EU-a (ili oko 75–140 milijardi EUR godišnje na temelju BDP-a iz 2013.), pri čemu nisu uzete u obzir druge reforme kojima se jača stabilnost financijskog sektora.

Jedinstvena valuta za jačanje jedinstvenog tržišta

Financijsko tržište bolje funkcionira kada svi upotrebljavaju istu valutu. Prvi korak prema zajedničkoj valuti ostvaren je 1. siječnja 1999. stvaranjem eura. Točno tri godine kasnije u promet su puštene novčanice i kovanice eura. Danas euro upotrebljavaju potrošači i poduzeća u 19 država EU-a, koje se zajednički nazivaju europodručjem. Euro je pokazao svoju otpornost za vrijeme krize državnih dugova zadržavši svoju kupovnu moć zahvaljujući tome što je EU priskočio u pomoć visokozaduženim zemljama. Također se u velikoj mjeri upotrebljava u međunarodnim plaćanjima i sada je druga najveća svjetska valuta nakon američkog dolara. (Detaljnije informacije o euru dostupne su u publikaciji „Ekonomska i monetarna unija i euro” serije „Više o Eu-u”.)

Euro kao jedinstvenu valutu upotrebljavaju potrošači i poduzeća u 19 država EU-a, koje se zajednički nazivaju „europodručje”.

Koja su glavna područja djelovanja EU-a

Bankarska unija

U lipnju 2012. čelnici država i vlada EU-a sporazumjeli su se o stvaranju bankarske unije, dovršetku ekonomske i monetarne unije i centralizaciji primjene pravila na

razini EU-a na banke u europodručju (i države EU-a koje nisu u europodručju, ali se žele pridružiti). Bankarska unija izgrađena je na dva stupa:

Dva stupa bankarske unije

- *Prvi je stup Jedinствeni nadzorni mehanizam (SSM), kojim se ključne nadzorne zadaće nad bankama u europodručju i drugim državama sudionicama prenose na Europsku središnju banku (ESB). Glavna je zadaća ESB-a i nacionalnih nadzornih tijela, koja blisko surađuju u okviru integriranog sustava, provjeriti poštuju li banke bankarska pravila EU-a i rješavati financijske probleme u začetku. ESB, koji je preuzeo sve ovlasti za izvršavanje svoje nadzorne uloge od 4. studenoga 2014., izravno nadzire najveće ili najvažnije banke, a sve ostale banke ostaju pod nadzorom nacionalnih nadzornih tijela.*
- *Drugi je stup Jedinствeni sanacijski mehanizam (SRM). U rijetkim slučajevima kada banke propadnu, Jedinствeni sanacijski mehanizam (SRM) omogućuje se učinkovitije upravljanje sanacijom banaka putem Jedinствenog sanacijskog odbora (SRB) i Jedinствenog fonda za sanaciju (SRF). Troškove banke koja propada ne snose porezni obveznici, kao što je ranije bio slučaj, već prvo dioničari i vjerovnici, a zatim SRF. SRF se financira isključivo iz doprinosa svih ostalih banaka u državama sudionicama. SRM, koji ima jasna pravila odlučivanja za prekograničnu sanaciju banaka i iskusno osoblje, bit će puno učinkovitiji u sanaciji od postojećih nacionalnih tijela za sanaciju. Većina odredbi o SRM-u primjenjuje se od 1. siječnja 2015., a SRM će postati potpuno operativan od 1. siječnja 2016.*

Pregled glavnih elemenata koji čine „Bankarsku uniju” EU-a.

Bankarska unija zasniva se na novom regulatornom okviru sa zajedničkim pravilima za banke u svih 28 država EU-a, Jedinstvenom pravilniku. Zajedničkim pravilima sprječava se nastanak krize, a ako banke ipak zapadnu u teškoće, uspostavlja se zajednički okvir za upravljanje postupkom, uključujući sredstva za pravilnu likvidaciju. Zajedničkim pravilima također se jamči štedišama u EU-u da će njihovi depoziti biti zaštićeni do određene granice u bilo kojem trenutku i bilo gdje u EU-u (više informacija navedeno je u nastavku).

Zajedno s novim regulatornim okvirom EU-a za financijski sektor, dovršena bankarska unija temeljni je korak u ekonomskoj i monetarnoj integraciji EU-a. Njome će se okončati razdoblje velikih sanacija koje plaćaju porezni obveznici i pomoći će se u obnovi financijske stabilnosti u cijeloj Uniji.

Postupak rješavanja u bankarskoj uniji

„Sanacija banaka” postupak je koji se provodi u rijetkim slučajevima propasti banaka.

„Testiranje otpornosti na stres” – Ocjenjivanje otpornosti banaka

U listopadu 2014. Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) i Europska središnja banka (ESB) objavili su rezultate „testiranja otpornosti na stres” provedenog u cijelom EU-u i „sveobuhvatnu ocjenu” najvažnijih europskih banaka. Cilj je ovog jednogodišnjeg ocjenjivanja bio utvrditi i ukloniti preostale nedostatke u bankarskom sektoru EU-a. Testiranje je bilo najpotpunija, najtransparentnija i najstroža evaluacija europskih banaka koja je ikad provedena. Ukupnim je rezultatima potvrđeno da se otpornost europskih banaka u posljednjih nekoliko godina povećala. Europske banke uložile su znatne napore kako bi osigurale da imaju dovoljno kapitala, a ti su naponi potaknuti novim regulatornim okvirom, nadzornim aktivnostima i tržišnim pritiscima. Stope kapitala banaka u EU-u sada iznose 12 %, slično kao i stope njihovih pandana u SAD-u. Većina banaka sada ima znatne rezerve za izbjegavanje hipotetskih financijskih šokova. To je važan korak u postupku uvjeravanja ulagača u kvalitetu bilanci banaka EU-a.

Međutim, u rezultatima su također istaknuta područja na kojima banke još uvijek moraju raditi kako bi ojačale svoj položaj. Ukupno 25 banaka koje su sudjelovale u testiranju nije prošlo testiranje s ukupnim manjkom kapitala od 25 milijardi EUR na kraju 2013. iako među njima nije bila niti jedna od velikih europskih banaka. Uzimajući u obzir napore banaka da povećaju razinu kapitala tijekom 2014., kod 14 banaka utvrđen je opći manjak kapitala u iznosu od gotovo 10 milijardi EUR. Sada je apsolutno ključno da banke i nadležna nadzorna tijela osiguraju strogo i pravovremeno praćenje/korektivne mjere u cilju obnove potpunog povjerenja u europske banke, čime bi se također trebalo pomoći bankama u financiranju šire ekonomije. Od ključne je važnosti da nadzorna tijela nastave budno nadzirati sve banke. Jedinstveni nadzorni mehanizam (SSM), s Europskom središnjom bankom na čelu, počeo je s radom 4. studenoga 2014. Taj datum predstavlja ključnu prekretnicu na putu prema zdravom i stabilnijem bankarskom sustavu u Europi.

Daljnje mjere za osiguranje sigurnijeg bankovnog sektora u europodručju: okončanje pitanja „preveliki da propadnu”

Jačanjem otpornosti i financijskog zdravlja najvećih i najznačajnijih banaka EU-a osigurat će se da porezni obveznici ne moraju plaćati za greške banaka, uključujući za pretjerane rizike koje one preuzimaju. Upravo se to dogodilo za vrijeme financijske krize: za sanaciju banaka iz državnog proračuna potrošeno je oko 13 % godišnjeg BDP-a EU-a zbog čega se pogoršala kriza državnog duga i mnogi su se građani našli u ekonomskim poteškoćama.

Kriza je pokazala koliko neuspjeh banke može biti štetan za javne financije i ekonomiju. Komisija je predložila niz mjera za smanjenje neuspjeha banaka. U siječnju 2014. Komisija je predložila izdvajanje niskoprofitnih operacija banaka od potencijalno rizičnijih ulaganja. To proizlazi iz ideje zaštite ulaganja deponenata i sprječavanja potrebe za daljnjom sanacijom banaka.

Prema ovom zakonodavnom prijedlogu o strukturnoj reformi, nacionalna nadzorna tijela dobit će ovlasti za prijenos visokorizičnih trgovinskih aktivnosti izabranih banaka – kao što je stvaranje tržišta, rizična sekuritizacija (*) i ulaganja u složene izvedenice (*) – u cilju zakonitog odvajanja poduzeća.

EU sada ima na raspolaganju skup mjera za sveobuhvatno postupanje s bankama. Te mjere uključuju sljedeće:

- **sprječavanje krize:** u prvom redu jačanje sigurnosti svih banaka;
- **ranu intervenciju:** osigurati da nadzorna tijela mogu dovoljno rano intervenirati ako se banke nađu u poteškoćama i tako učinkovito ukloniti te poteškoće;
- **upravljanje krizom/sanaciju banaka:** u slučaju najgoreg, osigurati postojanje alata za upravljanje kriznom situacijom.

(*) Definicije se nalaze u okvirima s tekstom u nastavku.

EU sada ima sveobuhvatne mjere za sprječavanje kriza i pomaganje bankama u poteškoćama. (Napomena: „CRD4“: Direktiva o kapitalnim zahtjevima, koja se odnosi na ostvarivanje pristupa aktivnostima kreditnih institucija te na bonitetni nadzor kreditnih institucija i investicijskih društava. „DGS“: sustav osiguranja depozita, u okviru kojeg se deponentima čija je banka propala nadoknađuje unaprijed utvrđeni iznos.

Izvedenice

Izvedenice su financijski instrumenti čija se vrijednost izvodi iz vrijednosti imovine (npr. cijena vlasničkog kapitala, obveznice ili robe) ili tržišne varijable (npr. kamate, tečaj ili burzovni indeks). Glavne su vrste izvedenica: unaprijednice, ročnice, opcije i zamjene. Izvedenicama se može trgovati na uređenim burzama ili u bilateralnoj trgovini izvan burze, koja je poznata i kao „over the counter“ ili OTC transakcija

One su financijski ugovori u okviru kojih se trguje rizicima koji su nastali u stvarnom gospodarstvu i oni se raspodjeljuju. One se u skladu s time mogu upotrebljavati za osiguranje od rizika (hedging). Međutim, izvedenice se sve češće upotrebljavaju za stjecanje rizika u cilju zarade dobiti (spekulacija i arbitraž). Važna je značajka izvedenica da omogućuju onima koji ih upotrebljavaju učinak poluge: s relativno malim ulaganjem, ulagač može ostvariti veliki položaj na tržištu.

Sekuritizacija

Sekuritizacija je postupak kojim izdavač (obično banka ili druga financijska institucija) oblikuje financijski instrument kombiniranjem druge financijske imovine, kao što su neotplaćene hipoteke banke ili zajmovi za kupnju automobila i zatim nudi ulagačima različite kategorije preoblikovanih instrumenata.

Potrošačko bankarstvo

Vlasnici bankovnih računa moraju imati povjerenja da je njihova ušteđevina zaštićena, čak i ako banka propadne. Zakonodavstvom EU-a stoga se osigurava da su bankovni depoziti svakog deponenta u svakoj banci u Europi osigurani do iznosa od 100 000 EUR. Počevši od prijedloga Komisije kao početne točke, suzakonodavci su odlučili dalje uskladiti i pojednostaviti pravila za zaštitu ulagača osiguravajući još brže isplate i unaprjeđenje financiranja mehanizama za osiguranje depozita.

Uzimanje hipoteke jedna je od najvažnijih dugoročnih financijskih odluka u životu. Suzakonodavci su donijeli zakone kojima se osigurava da su stambeni hipotekarni krediti prilagođeni potrebama potrošača i njihovoj mogućnosti otplate. Svi zajmoprimci i posrednici moraju postupati na pošten i profesionalan način prije, tijekom i nakon odobravanja zajmova.

U Europi je još oko 30 milijuna odraslih osoba koje nemaju bankovni račun ili račun za obavljanje platnog prometa i koje nemaju pristupa elektroničkim sustavima plaćanja, koji postaju sve važniji u svakodnevnom životu. EU je dogovorio planove kojima će se građanima olakšati prijenos bankovnih računa iz jedne države EU-a u drugu. Komisija je također pridonijela tome da svih građani i rezidenti EU-a imaju univerzalno pravo pristupa osnovnim računima za obavljanje platnog prometa.

Tržište vrijednosnih papira

EU uređuje početne i trajne uvjete za sva investicijska društva, uspostavlja zahtjeve za izdavanje vrijednosnih papira i koordinira uvjete koji se primjenjuju na investicijske fondove. Uvjeti za osnivanje investicijskih društava i njihovog trajnog poslovanja mogu u nekim elementima biti slični uvjetima za osnivanje banaka i njima može biti predviđena ravnopravnost između nebankarskih investicijskih društava i banaka koje pružaju investicijske usluge.

Izvedenice imaju važnu ulogu u gospodarstvu, ali su povezane s određenim rizicima. Od početka financijske krize, EU je radio na uklanjanju tih rizika. Uredbom EU-a o izvedenicama (EMIR) osigurava se da se informacije o svim europskim transakcijama izvedenicama prijavljuju trgovinskim repozitorijima i da su dostupne nadzornim tijelima, uključujući Europskom nadzornom tijelu za vrijednosne papire i tržišta kapitala, kako bi se mogao dobiti jasan pregled situacije na tržištima.

Europski parlament i Vijeće donijeli su u travnju 2014. prijedlog Komisije o uređivanju financijskih tržišta. Nastavljajući se na postojeća pravila, novim se okvirom također jača zaštita ulagača uvođenjem čvrstih ustrojstvenih zahtjeva i zahtjeva za postupanje ili jačanjem uloge upravljačkih tijela. Novim se okvirom također povećava uloga i nadzorne ovlasti regulatora i daju im se ovlasti da, u strogo propisanim uvjetima, zabrane ili ograniče stavljanje na tržište i distribuciju određenih visokorizičnih proizvoda. Uveden je usklađeni sustav kojim se poduzećima koja su podrijetlom izvan EU-a omogućuje pristup profesionalnim tržištima EU-a na temelju ocjene usklađenosti nadležnosti izvan EU-a koju provodi Komisija.

© iStockphoto/Justin Horrocks

Građanima su važne stabilne banke — posebno pri kupnji novog doma.

Nova pravila za globalni financijski sustav

EU je sa svojim međunarodnim partnerima dogovorio važan, globalni prioritet: nijedan financijski proizvod i nijedno tržište ne smiju biti bez odgovarajuće regulacije i učinkovitog nadzora. Skupina G20 imala je presudnu ulogu u uspostavi osnovnih elemenata novog financijskog okvira koji će globalni financijski sustav učiniti otpornijim. Njime su obuhvaćene reforme usmjerene na:

- poboljšanje stabilnosti bankarskog sustava strožim bonitetnim zahtjevima i okvirom za upravljanje krizom;
- jačanje uređenja financijskih tržišta i infrastruktura, posebno obveznom trgovinom izvedenicama i kliringom izvedenica na transparentnim, uređenim platformama.

Komisija je sada predložila svo glavno zakonodavstvo povezano s obvezama G20 i većina je tih mjera sada stupila na snagu, posebno paketi o bonitetnim zahtjevima za banke i uređenju tržišta kapitala.

Provedba dogovorenih pravila

Svaka država EU-a odgovorna je za ispravnu i pravovremenu provedbu zakona EU-a i Komisija mora osigurati da one to i čine. Stoga, u slučaju povrede prava EU-a, Komisija ima ulogu prekinuti tu povredu. Posljednji je stupanj Sud EU-a u Luksemburgu. Postupak zbog povrede sastoji se od nekoliko formalnih faza koje obično počinju istragom koju Komisija pokreće na temelju pritužbe. Ako smatra da postoji problem, Komisija može pokrenuti istragu i na vlastitu inicijativu.

Ako problem nije riješen razmjenom mišljenja između Komisije i predmetne vlade EU-a, moguće je tražiti od Suda Europske unije da donese presudu o tome je li bilo povrede. Međutim, sud ne može poništiti nacionalnu mjeru za koju je utvrđeno da nije u skladu s pravom EU-a ni naložiti predmetnoj državi da plati odštetu pojedincu na kojeg je negativno utjecala povreda prava EU-a. Sve mjere koje su potrebne da ispuni obvezu mora poduzeti predmetna država. Ako ta država opet ne ispuni obvezu, Komisija se može ponovno obratiti Sudu i zatražiti plaćanje zatezних kamata do okončanja povrede i/ili zatražiti da se toj državi odredi plaćanje novčane kazne u paušalnom iznosu.

Ključni dijelovi slagalice financijske reforme u EU-u.

Budućnost

Europsko zakonodavstvo koje su donijeli Europski parlament i Vijeće ponekad se delegira na Komisiju koja ima dužnost izraditi i donijeti „provedbene mjere”. Te su mjere više tehničke prirode, za razliku od temeljnih zakonodavnih akata. U njima su propisana posebna i detaljna pravila o načinu provedbe načela utvrđenih u osnovnim aktima. Mnoga od tih tehničkih pravila još treba razviti i donijeti u nadolazećim godinama.

Nakon razdoblja donošenja zakonodavne osnove za strukturne reforme u industriji financijskih usluga, Komisija će budno osigurati provedbu novih pravila o nadzoru i sanaciji: tako će se ojačati europske banke koje će opet moći posuđivati stvarnoj ekonomiji.

Komisija je najavila i da planira nadopuniti nova europska pravila za banke **unijom tržišta kapitala**. Daljnjim razvojem i integracijom tržišta kapitala omogućilo bi se usmjeravanje veće količine financijskih sredstava u ekonomiju. Time bi se smanjili troškovi prikupljanja kapitala, posebno za mala i srednja poduzeća (MSP) te bi se smanjila velika ovisnost o bankovnom financiranju. Osim toga, na taj bi se način u očima stranih ulagača povećala privlačnost Europe kao mjesta za ulaganje.

Saznajte više

Važno je upoznati građane i poduzeća s prednostima i prilikama koje im nudi jedinstveno tržište i uređivanje financijskih usluga u EU-u. Više saznajte ovdje:

- ▶ **Pregled politike financijskih usluga EU-a dostupan je na internetskoj stranici Komisije:**
<http://ec.europa.eu/finance>
- ▶ **Imate pitanja o Europskoj uniji? Europe Direct** može vam pomoći: 00 800 6 7 8 9 10 11 —
<http://europedirect.europa.eu>

